

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Selgitused Ukraina õpilaste põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise võimaluste kohta kevadel 2023

Hele Liiv-Tellmann

Üldhariduse valdkonna peaekspert

Haridus- ja Teadusministeerium

Sisukord

1. Üldised põhimõtted
2. Põhikooli lõpetamine
3. Gümnaasiumi lõpetamine

Üldised põhimõtted

Kooli lõpetamise otsuse tegemisel tuleb kaaluda, kas õpilane saab õpingutega hakkama järgmisel haridustasemel. Juhul, kui õpilase keeleoskus ei ole eksamite sooritamiseks ja edasi õppimiseks piisav, saab kool pikendada tema nominaalset õppeaega ja korraldada keele- ja vajadusel aineõpet individuaalse õppekava alusel.

Üldised põhimõtted

Ukraina sõjapõgenikest õpilastele kehtivad põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse lõpetamisel üldised õigusaktidest tulenevad nõuded ja paindlik lähenemine nende piires.

Põhikooli lõpetamine, PGS § 30

(3) Põhikooli lõpetamiseks põhikooli riikliku õppekava järgi sooritatakse ühtsed põhikooli lõpueksamid või põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud juhtudel põhikooli koolieksam järgmistes ainetes:

- 1) **eesti keeles** või põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud juhul **eesti keeles teise keelena**;*
- 2) **matemaatikas**;*
- 3) käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud õppeainete hulgast **õpilase valitud aines**.*

Õpilane, kes on saabunud välisriigist Eestisse vähem kui 6 aastat tagasi, õpib „**eesti keel teise keelena**“ ainekava alusel. (PRÕK § 17 lõige 1). Seega sooritavad kõik Ukrainast eelmisel aastal saabunud lõpetajad lõpueksami õppeaines „eesti keel teise keelena“.

Põhikooli lõpetamine, PRÕK § 23

(5) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina. Koolieksami ettevalmistamisel ja hindamisel lähtutakse §-des 20–22 sätestatust.

Lõikes 5 võimaldatud erisuse alusel sooritavad kõik Ukraina sõjapõgenikest õpilased õppeaines „eesti keel teise keelena“ **koolieksami**. Eksamitöö valmistab ette kool, lähtudes õpilaste teadmiste ja oskuste omandatuse tasemest. Keskelt ei ole võimalik eksamitööd tellida, kuna eksam sooritatakse **õpilase individuaalse õppekava alusel**, mistõttu võivad seatud õpieesmärgid ja keeletase olla igal õpilasel erinevad.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Tähelepanu!

Info eesti keel teise keelena koolieksami sooritajate kohta kantakse
ELSi registreerimisel

matemaatika eksami juurde märkuste lahtrisse!

Õpilaste nimesid lisada ei ole vaja, **märkida tuleb koolieksami õppeaine
ja õpilaste arv:**

Näiteks: Eesti keele teise keelena koolieksami sooritab kaks õpilast.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Põhikooli lõpetamine

Ühtse matemaatika eksami tööd valmistatakse ette eesti ja vene keeles. Erandkorras tõlgitakse 2023. aastal matemaatika eksamitöö ka ukraina keelde.

Direktori käskkirjaga taotletavad erisused teatab kool Harnosse hiljemalt 5. veebruariks 2023.

Näiteks lisaaeg, täiendavad selgitused jms.

Põhikooli lõpetamine

Haridus- ja teadusministri 20.05.2022 määrus nr 15 „Riigieksamite vormid ja ajad, ühtsete põhikooli lõpueksamite ning tasemetööde õppeained, vormid ja ajad 2022/2023. õppeaastal“

§ 3. Ühtsete põhikooli lõpueksamite õppeained, vormid ja ajad

5) valikeksam vene keeles, bioloogias, keemias, füüsikas, geograafias, ajaloo, ühiskonnaõpetuses või inglise, prantsuse, saksa või vene keeles võõrkeelena.

Ukraina sõjapõgenikest õpilastel on soovitatav sooritada valikeksam võõrkeeles, sh nt inglise või vene keeles. Kuna eksamitöö on koostatud samas, õpitavas võõrkeeles, siis ei takista ebapiisav eesti keele oskus eksami sooritamist.

Õpilane võib sooritada nt vene keele valikeksami ka sel juhul, kui ta õpib koolis, kus vene keel kooli õppekavasse ei kuulu. (Haridus- ja teadusministri 15.12.2015 määrus nr 54)

Sellisel juhul on vaja koolis fikseerida, et õpilane on sellise valiku teinud. Samuti tuleb kehtestada sellise eksami korraldamise kord (eksami ettevalmistamine, läbiviimine, hindajad jmt), milleks piisab kooli direktori käskkirjast.

Ühtsete eksamite keel

Haridus- ja teadusministri 15.12.2015 määrus nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“

§ 10 Põhikooli lõpueksamid

*(9) Ühtsete põhikooli lõpueksamite, välja arvatud võõrkeelte lõpueksamite sooritamise keeled on **eesti keel, vene keel** (vene õppekeelega koolis või klassis) ja **viipekeel**. **Teiste keelte kasutamisel tagab kooli pidaja ühtsete põhikooli lõpueksamite tõlkimis- ja hindamiskulude finantseerimise.***

Tähelepanu! Kui õpilane soovib sooritada eksami muus keeles kui kooli õppekeel, nt vene või ukraina keeles, peab kool koos koolipidajaga tagama eksamitöö hindamise võimekuse! Kui eesti õppekeelega koolis ei ole nimetatud keeles pädevat eksami hindajat, on võimalik koolidevaheline koostöö. Hindaja puudumisel võib õpilane kasutada muukeelset eksamitööd toetava materjalina, kuid sooritab eksami eesti keeles.

Põhikooli lõpetamine PRÕK § 23

(1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased **aastahinded** on vähemalt „**rahuldavad**”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud **loovtöö** ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega **eesti keele eksami, matemaatikaeksami** ning **ühe eksami omal valikul**.

Vaatamata sellele, et kooli õppekavaga võib loovtöö sooritamine üldjuhul toimuda 8. klassis, ei saa takistada õpilasel loovtööd sooritada ka 9. klassis, sest loovtöö tuleb sooritada **hiljemalt III kooliastme lõpuks**. Loovtöö sooritamiseks võib rakendada Ukraina sõjapõgenikest õpilaste vajadusest lähtuvalt PRÕK § 15 lõiget 8: *III kooliastmes korraldab põhikool õpilaste läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline.* /—/ Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

Erinevaid võimalusi ja näiteid on esitatud loovtööde juhendmaterjalis **Soovitusi ja näiteid loovtööde läbiviimiseks põhikoolis, 2017**

Korduseksamite korraldamine PRÕK § 17

- (1) Põhikoolilõpetaja, kes ühtse põhikooli lõpueksami ajal või eksamiplaanis ettenähtud koolieksami ajal haigestub või ei saa sellel osaleda muul kooli direktori poolt mõjuvaks loetud põhjusel või kelle ühtse põhikooli lõpueksami või koolieksami hinne on „nõrk” või „puudulik”, sooritab korduseksami **koolieksamina**.
- (2) Korduseksam sooritatakse kooli direktori poolt määratud ajal, hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, kuid hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

Gümnaasiumi lõpetamine PGS § 31

(5) Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada riigieksamid eesti keeles või gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud juhtudel **eesti keeles teise keelena, matemaatikas ja võõrkeeles**. Riigieksam on sooritatud, kui saavutatud on **vähemalt üks protsent** maksimaalsest tulemusest. Riigieksam on sooritatud **rahuldavalt**, kui saavutatud on **vähemalt 20 protsenti maksimaalsest** tulemusest.

(6) Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb rahuldavalt sooritada:

1) **gümnaasiumi koolieksam** ja

2) **õpilasuurimus** või **praktiline töö**, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.

Ukraina sõjapõgenikest õpilased sooritavad lisaks **matemaatikale ja võõrkeelele** riigieksami **eesti keeles teise keelena**.

Gümnaasiumi lõpetamine PGS § 31

Haridus- ja teadusministri 15.12.2015 määrus nr 54, Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord

§ 27. Riigieksamid

(9) **Matemaatika** riigieksam valmistatakse ette eesti ja vene keeles.

Ukraina sõjapõgenikest õpilased saavad matemaatika riigieksamit soovi korral sooritada vene keeles või kasutada abivahendina venekeelset eksamitööd. Sellega tagatakse, et õpilane saab keskenduda eksamisooritusele ning tulemust ei mõjuta eesti keele oskus ja eksamiülesandest mitteamusaamine. Oma soovist sooritada matemaatika eksam vene keeles või saada kõrvale venekeelne eksamitöö teatab õpilane riigieksamile registreerudes, st hiljemalt 20. jaanuaril 2023.

Gümnaasiumi lõpetamine PGS § 31

Haridus- ja teadusministri 15.12.2015 määrus nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord”

*(11) Eksameid korraldav asutus valmistab ette ja viib läbi **inglise keele B1/B2-taseme riigieksami**.*

Inglise keele eksamitöö on koostatud õpitavas võõrkeeles, mistõttu ebapiisav eesti keele oskus ei takista eksami sooritamist ning vajadust eksamitööd tõlkida ei ole.

Gümnaasiumi lõpetamine PGS § 31

Haridus- ja teadusministri 12.10.2011 määrus nr 62 „Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“

§ 1 (2) Praktiline töö on õpilase või õpilaste poolt õppekava raames loodud teos, õpilasfirma, tehnoloogiline lahendus, õppematerjal või projekt ja selle kirjalik kokkuvõte. Kirjalik kokkuvõte avab praktilise töö tausta, lähtealused ja eesmärgid ning kirjeldab kontseptuaalset lahendust, töö aktuaalsust, tööprotsessi ja töö tulemust. Kooli õppekavas võib piiritleda, milliseid praktilisi töid selles koolis ette valmistada saab.

Ukraina sõjapõgenikust õpilasel on õigus teha praktiline töö gümnaasiumi lõpetamiseks ning koolil on õigus vajadusel täpsustada oma õppekavas, millised on töö teemavaldkonnad, töö ettevalmistamise ja hindamise korraldus.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Aitäh tähelepanu eest!

hele.liiv-tellmann@hm.ee